

Ankara Milletvekili Talât Vasfi Öz'ün, Pasaport Kanununun 35 nci maddesinin yorumlanmasına dair önergesi ve Geçici Komisyon raporu (4/274)

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

5682 sayılı Pasaport Kanununu Türk vatandaşları ile yabancıların, Bakanlar Kurulunca tâyin olunan yerlerden Türkiye'ye girdiklerini veya Türkiye'den çıktıklarını göstermekte olduğu gibi Bakanlar Kurulunca tâyin olunan yerlerden başka mahallerden de Türkiye'ye girdiklerini veya Türkiye'den çıktıklarını göstermektedir.

Kanundaki ceza hükümlerine göre, Türkiye Cumhuriyeti sınırlarını pasaportsuz veya vesikasız terketmek veya terke teşebbüs eylemek (madde 33) Türkiye sınırlarından pasaportsuz girmek (madde 34), pasaport veya vesikaları bulunsa bile Bakanlar Kurulunca tâyin edilen mahallerden başka yerlerden Türkiye'ye girmek veya Türkiye'den çıkmak (madde 35) ceza tehdidi altındadır.

35 nci maddede yer alan, usulüne uygun pasaport veya vesika taşısalar bile, ibaresinin muhalif mefhumu, Bakanlar Kurulunca tâyin olunan mahallerden başka yerlerden pasaport veya vesikasız Türkiye'den çıkanlar veya Türkiye'ye girenler hakkında 35 nci maddenin uygulanması lüzumuna dair mütalâa serdine müsait bulunmaktadır. Halbuki 33 ve 34 ncü madde hükümleri mutlaktır. Bu itlaka nazaran; ister Bakanlar Kurulunca tâyin olunan yerlerden ve ister Bakanlar Kurulunca tâyin olunan mahallerden başka mevkilerden pasaportsuz veya vesikasız olarak gidenler hakkında 33 ncü ve gelenler hakkında da 34 ncü maddenin tatbiki icabeder. 35 nci maddenin muhalif mefhumuna bakılarak 33 ve 34 ncü maddelerin Bakanlar Kurulunca tâyin edilen yerlerden pasaportsuz veya vesikasız gidenlerin veya gelenlerin fiillerine hasredilmesi ve bu yerlerden başka mevkilerden pasaportsuz veya vesikasız gidenler veya gelenler hakkında da 35 nci maddenin uygulanması gerektiğini kabul eylemek kanunun maksadına aykırı düşer. Çünkü 35 nci madde hükmü pasaportu veya vesikası olduğu halde Bakanlar Kurulunca tâyin olunan yerlerden başka mahallerden girenlere veya çıkanlara şâmilidir. Ve zira 35 nci madde metnindeki (bile) kelimesi pasaportla veya vesika ile Bakanlar Kurulunca tâyin edilen mahaller haricinden geçilmesinin ceza tehdidi altında bulunduğunu göstermektedir. Filvaki pasaportsuz veya vesikasız Türkiye Cumhuriyeti sınırlarını Bakanlar Kurulunca tâyin edilen mahallerden gayri yerlerden terkedene 33 ncü maddenin tatbikinde 500 liraya kadar hafif para veya üç aya kadar hafif hapis cezası ve yahut her ikisi birlikte ve 35 nci maddenin uygulanmasında ise 125 liradan 250 liraya kadar hafif para veya bir aydan 6 aya kadar hafif hapis cezası ve yahut her iki cezanın birlikte hükmedileceğine göre, Bakanlar Kurulunca tâyin olunan mahallerden başka mevkilerden Türkiye Cumhuriyeti sınırlarını terk, Bakanlar Kurulunca tâyin edilen yerlerden terkten daha vahim olması hasebiyle cezası az olan 33 ncü madde yerine cezası çok olan 35 nci maddenin tatbiki muvafık olacağı mütalâ edilebilirse de, bu mütalâanın kabulü halinde, bu maddelerden 33 ncü madde teşebbüsü de cezalandırılmış ve 35 nci madde ise teşebbüsü cezalandırılmamış olması itibariyle, 35 nci maddenin muhalif mefhumuna dayanılarak 33 ncü maddeyi ihmal edip - 35 nci madde ile cezalandırılan fiillerin kabahatten mâdüt olmasına ve kabahatlerde teşebbüs kanunda bir sarahat olmıyan yerlerde cezayı müstelzim olmamasına nazaran - müteşebbisleri cezasız bırakmak gibi bir garabet ve adaletsizlik meydana gelir.

34 ncü madde ile 35 nci maddenin mukayesesinde de adaletsizlik tezahür eder :

Türkiye Cumhuriyeti sınırlarından her nasılsa pasaportsuz girenler hakkında 250 liradan 1 250 liraya kadar ağır para veya bir aydan altı aya kadar hapis cezası ve yahut her iki cezanın hükmedileceğini âmir olan 34 ncü madde ile cürüm cezası hem pasaportsuz veya vesikasız

ve hem de Bakanlar Kurulunca tâyin olunan mahallerden başka yerlerden girenlere - fiillerinde vahamet bulunmasına rağmen - 35 nci madde uyarınca kabahat cezası tâyin edilmesi adalete uygun düşer mi? Tabî ki, hayır.

Yargıtay Ceza Genel Kurulu metin itibariyle 35 nci maddeye uyan 3519 numaralı kanunun 48 nci maddesinin ilk fıkrasına tevfikân verilen hükümlerin, pasaportsuz olarak muayyen kapıların dışından yurda girilmiş olması sebebiyle, doğru olmadığına dair 25 . 10 . 1948 tarih ve 3-124/115 numaralı ilâmı ile 17.IV.1950 tarih ve 3-284/97 numaralı ilâmında belirtilen içtihatları hilâfına bu kere maalesef 2 . 11 . 1951 tarih ve 3-30/57 numaralı ilâmı ile 5682 sayılı Kanunun bahsi geçen 35 nci maddesinin muhalif mefhumuna istinat etmiş ve pasaportsuz olarak Türkiye sınırlarından geçmek fiilinin 35 nci madde hükmünün şumulü dâhilinde bulunduğunu kabul eylemiş olduğu gibi bâzı mahkemelerin de kanun maksadına uymıyan bu şıkkı tercih ettiği Yargıtay 3 ncü Ceza Dairesine gelen dosyalardan anlaşılmıştır.

Mezkûr 35 nci maddenin metnindeki (bile) kelimesinin, pasaportla veya vesika ile Bakanlar Kurulunca tâyin edilen mahaller haricinden geçilmesinin ceza tahdidi altında bulunduğunu bildiren bir tâbir olduğundan bu maddenin munhasıran pasaport veya vesikaları bulunduğu halde Bakanlar kurulunca tâyin edilen mahallardan başka yerlerden geçenlere şâmil olup pasaport veya vesikası olmaksızın yurda girenler veya yurttan çıkanlar hakkında ister Bakanlar Kurulunca tâyin edilen yerlerden ve ister bu yerler haricinden geçmiş olsun 35 nci maddenin değil yerine göre 33 ve 34 ncü maddelerin tatbiki için T. B. M. Meclisince tefsiren bir karar ittihazına delâletinizi saygılarımla rica ederim.

Ankara Milletvekili

Dr. T. V. Öz

Geçici Komisyon raporu

T. B. M. M.

Geçici komisyon

Esas No. 4/274

Karar No. 3

25 . XII . 1952

Yüksek Başkanlığa

Ankara Milletvekili Dr. Talât Vasfi Öz'ün T. B. M. M. Başkanlığına sunduğu teklif ile; (5682 sayılı Pasaport Kanununun 33 - 34 - 35 nci maddelere mümas hallerde ve adli tatbikatta yekdiğerine mütebayın karar ve içtihatlar belirmekte olduğundan adı geçen kanunun 35 nci maddesi metnindeki (Bile) kelimesinin; pasaportla veya vesika ile Bakanlar Kurulunca tâyin edilen mahaller haricinden geçilmesinin ceza tehdidi altında bulunduğunu bildiren bir tâbir olduğundan bu maddenin munhasıran pasaport veya vesikaları bulunduğu halde Bakanlar Kurulunca tâyin edilen mahallerden başka yerlerden geçenlere şâmil olup; pasaport veya vesikası olmaksızın yurda girenler veya çıkanlar hakkında, ister Bakanlar Kurulunca tâyin edilen yerlerden ve ister bu yerler haricinden

geçmiş olsun 35 nci maddenin değil; yerine göre 33 veya 34 ncü maddelerin tatbiki gerektiğinden bahsile Yüksek Meclisçe tefsiren bir karar ittihazı talep edilmekle); Yüksek Meclisin 12 . XI . 1952 toplantısında keyfiyetin Geçici Komisyonunda tetkikına karar verilmiş bulunmakla, teşkil edilen komisyonumuzca ilgili Hükümet temsilcileri huzurunda keyfiyet incelendi :

Türk vatandaşları veya yabancıların, aneak Bakanlar Kurulunca tâyin olunan yerlerden Türkiye'ye gelip, Türkiyeden çıkabilecekleri 5682 sayılı Kanunun birinci maddesiyle belirtilmiş ve bunun hilâfına hareket halleri aynı zamanda :

A) Türkiye sınırlarını pasaportsuz terketmek veya terke teşebbüs etmek (Madde : 33)

B) Türkiye sınırlarından her nasılsa pasaportsuz girmek. (Madde: 34)

C) (Pasaportları bulunsa bile) Bakanlar Kurulunca tâyin edilen mahallerden başka yerlerden Türkiye'ye girmek veya Türkiye'den çıkmak. (Madde: 35)

Suretiyle üç noktada derpiş edilmiş ve 33 ncü maddedeki halin cezası kabahat nev'inden olmakla beraber; terke teşebbüs hali de ceza tehdidi ile mütalâa ve kabul olunmuştur.

Kanunun 33 ve 34 ncü maddelerindeki unsuru asli pasaportsuzluk halidir. Halbuki 35 nci maddenin unsuru aslisi ise, bu Kanunun birinci maddesindeki umumi kaideye yani Bakanlar Kurulunca tâyin ve tesbit edilen kapılardan çıkıp girme mecburiyetini ihlâl keyfiyetinde failin pasaportlu veya vesikalı bulunduğu hallerde bu fiili işleminin cezai müeyyidesini göstermiş bulunmaktadır.

Zira: Pasaportlu olmadan çıkmak veya çıkmaya teşebbüs etmek 33 ncü; yine pasaportlu olmadan yurda girmekte 34 ncü maddelerle cezalandırıldıktan sona; 35 nci maddenin tedvininde ayrı bir hususiyet aramak yerinde olur. 35 nci madde pasaportlu oldukları halde bile; Bakanlar Kurulunca tâyin edilen kapılardan girip çıkma mecburiyetini ihlâl edenlere ait ayrı bir ceza müeyyidesinin konulmaması maksadiyle bu maddenin tedvinindeki isabet kendiliğinden tezahür eder. Mezkûr 35 nci maddede; (Yurda giren ve yurttan çıkan failerin); (pasaport veya

vesika taşısalar bile) cümlesinden muhalif mefhumu ile (pasaport veya vesika taşımaları bile) Türkiye'ye girmek veya Türkiye'den çıkmak hallerinde 33 ve 34 ncü maddeleri bırakıp; 35 nci maddenin tatbikını müsait görmek 33 ve 34 ncü maddelerin zait ve haşiv olarak kanuna konulmuş garip ve kanun vâzına atfı caiz olmyan bir hali kabul etmek demek olur.

Netice: 5682 sayılı Kanunun 35 nci maddesindeki; (bile) kelimesinin (dahi) mânasını ifade eyliyen bir tâbir mahiyetinde tedvin edilmiş bulunduğu ve (pasaport veya vesika taşısalar bile Bakanlar Kurulunca tâyin edilen kapılar haricinden geçmesinin de ceza tehdidi altında olduğunu bildiren bir mâna taşıdığı) ve munhasıran bu hususlar da tatbiki gerek olup; pasaport veya vesikası olmaksızın yurttan çıkanlar veya buna teşebbüs edenlerle yurda pasaportsuz girenlere şâmil bulunmadığı ve mezkûr üç maddede ceza nispetsizliğinin ayrı bir tesis ve teklif yolu ile halli icap eylemekle muhalif mefhumun tatbikına müsait bulunmadığından kanun vâzının maksadı aşıkâr olan tedvini karşısında tefsire mahal olmadığına mevcudun ittifakiyle karar verildi.

Yüksek Meclisin tasvibine arz olunmak üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Geçici Ko. Başkanı

Kütahya

B. Besin

Hatay

C. S. Siren

Sözcü

Kastamonu

H. Tosunoğlu

Kütahya

M. Alkin

